

Óli Jacobsen

Poul Carl Poulsen: GÍSLI UMBORÐ Á KAVBÁTI

Poul Carl fer til Danmarkar á sjómanskúla. Hann fer út at sigla eisini undir 1. heimsbardaga, tá ið teir koma í holt við týskan kavbát

2. partur

I seinasta parti var eiðis-drongurin Poul Carl í Pállshúsi komin til ta niðurstøðu, at hann vildi royna eydnuna í Danmark.

Tilvildarlaga sá hann í einum blaði adressuna á sjómanskúlanum í Svendborg, sunnalaga á Fyn. Hann fekk skómakaran á Eiði at skriva sær eina umsókn um at sleppa inn á skúlan. Tá ið hann seinni fekk boð um, at hann var upptikin, fór hann við skipi til Keypmannahavnar. Men hann tordi ikki at fara til Svendborg við toki. Eitt slíkt merkiligt skepilsí hevði hann ikki sæð fyrr. Hann fór heldur við einum skipi, hesum var hann meira tryggur við.

Á Svendborg Sømandshøjskole fekk Poul Carl gott samband við fyrstøðumannin, sum æt Vilhelm Rasch, kendur sjómanstrúboðari. Hann bleiv sum ein pápi fyri henda ungan drongin. Hann var millum teirra, sum tók stig til at stovna Bróðurringin á Havinum, sum var eitt felag fyri trúgvandi sjómenn og fiskimenn, og sum eisini virkar í Føroyum. Tað vóru menninir aftanfyri henda felagsskap, sum í 1906 settu sjómanskúlan í Svendborg á stovn. . Tað verður sagt, at sjómanskúlin í Svendborg var tann fyrsti skúli av sínum slagi í heiminum. Her hava eisini nógvir føroyingar gingið. Poul Carl og Rasch høvdu samband við hvønn annan til Rasch doyði.

Meðan Poul Carl var næmingur, kom hann at kenna eina unga køksgentu á skúlanum, Olgu. Hann hevði eisini sæð hana í Siloam, miðstjóðshúsinum í býnum, har tey bæði komu til møtir. Tey blivu meira enn væl.

Út at sigla

Men áðrenn meira hendi, fór Poul Carl at sigla sum lættmatrósur á eini skonnart frá Thurø. Her var lønin so mikið

Sjómanskúlin í Svendborg

sum kr. 45 um mánaðin, tí hann hevði verið fiskimaður frammanundan. Tá ið 1. heimsbardagi brast á hækkaði lønin til kr. 60 um mánaðin. Frá hesum varð trekt útreiðslur til tubbakk og undirklæði, sum kundu keypast frá skiparanum, tá ið teir lógu leingi í sjónum.

Hetta var ein strævin tíð. Mong hava í dag ilt við at trúgva, hvussu hart tað kundi vera. Ikki minst kundi tað vera ómenniskjansliga hart í ódnarveðri at noyðast upp í rigningin og repa seglini, men tað var einki sum æt. Tað mátti gerast.

Her skal verða endurtikið nakað av tí, sum Poul Carl seinni skrivaði um eina bladrua nátt í einum stíli, tá ið hann gekk á sjómansskúla:

Det var en forrygende storm en nat i november, hvor vi lå under Norges kyst og kæmpede hårdt for at holde os klar af kysten. Det var en rigtig storm med hagl og vind og sne, som trængte gennem marv og ben. Ingen af mandskabet havde fri den nat, alle mand stod på halvdækket ængsteligt stirrende i den retning, hvor vi formodede at have Lister Fyr. Natten var bælgmørkt, det eneste vi kunne se, var morilden på søen, som stadig brød over lønningen og fyldte dækket for derefter igen at løbe ud gennem læseportene. Vi stod alle tause, enhver havde nok i sine egne tanker. Hvis vi nu

var nærmere kysten end vi formodede? Hvorlede skulle vi så komme klar? Hver og en af besætningen gjorde sig sikkert det spørgsmål. Vi kunne ikke gøre andet end at håbe på, at skippernes bestik ikke var helt korrekt, og at vi var længere fra land end han antog. Skibet krængede hvert øjeblik så langt over, at vi måtte holde os fast ved den overisede naglebænk. Skønt gennemblødte og forfrosne syntes ingen af os

dog at gøre noget for at skaffe os varme ved bevægelse. Det var, som at kulden og anstrengelserne havde gjort os fuldstændigt sløve og ligegyldige med, hvorledes det gik skibet og os selv.

Tømmermanden havde pejlet pumperne, og der var en del vand i lasten. Det tog vi os ikke så nær. Kunne man vente andet af en sådan gammel kasse. Når blot ikke riggen slingrede ned, eller lasten forskød sig kunne det såmænd være lige meget med den smule vand. Natten sneglede sig langsomt hen og mørket syntes at skulle vare evigt.

Da morgenen endelig brød frem, så vi de norske skær inde om bagbord i en afstand af mindre end to kvartmil. Vinden havde nu lagt sig, så vi nu kunne gå vel klar af landet. Efter at have sat mærssejlene, (midterste råsejl på en fuldrigget mast på et ældre sejlskib) fik vi, efter at have været oppe hele natten, endelig den fortjente frivagt.

Songelv, sum Poul Carl var við, tá ið teir vóru søktir av kavbáti

Síðan fór Poul Carl við eini bark, Ternen, sum sigldi upp á Amerika. Á ferðini hendi tað, sum ikki var óvanligt, at ein maður fór fyri borð. Tað eydnaðist tó einum øðrum av manningini at loypa á bláman við einum enda, og tað eydnaðist at fáa báðar um borð aftur. Hetta var eitt bragd, sum leingi stóð klárt í minninum hjá Poul Carl.

Sigling undir 1. heimsbardaga

Í 1914 fór Poul Carl sum matrósar við norska trýmastráða fullriggaran Songelv, sum var 2063 brt. til stóddar. Manningin var 30 menn. Allir uttan yvirmenninir svóvu í einum lugari, so tað var ikki nógv pláss. Men eingin klagaði um viðurskiftini, heldur ikki um tær nógvu rottarnar umborð, sum runnu alla staðni á skipinum. Tað sama var við kakerlakkum. Tá ið kokkurin skúmaði suppuna, tók hann kakerlakkarnar samstundis. Eina ferð um vikuna fekk hvør maður eina lítla dós livurpostei, 1 pund av sukri, 1 pund av margarini og ein stubba av speigipylsu. Um hetta ikki strekti, so var einki at gera enn at eta turt breyð. Tað fekst tó heitur matur eina ferð um dagin.

Tað fekst eisini keks, sum vóru væl dámdar og smakkaðu væl. Men aftaná tveir mánaðir í sjónum mátti maðurur pilkast úr keksunum, áðrenn tær vórðu etnar.

Songelv sigldi mest við korni úr Suðuramerika til England. Hvussu skjót ferðin var, kom við seglskipum ann uppá vindin. Hon kundi tí taka mánaðir. Tá í tíðini var tað vanligt, at menn vóru við skipunum í fleiri ár út í eitt uttan at koma heim. Poul Carl sigldi eisini við Songelv í meira enn hálvtriðja ár.

Men tað bøtti um, at tá ið komið varð í havn, kundi tað taka langa tíð bæði at uppskipa og innskipa farm.

Á fleiri ferðum til Suðuramerika var bert barlast í lastini. Hetta var vanliga grót ella jarn.